

ဓမ္မအသိဖြင့် အကျိုးရှိရှိနေမည်

အမှတ်စဉ်(၈၅)

ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် နှင့် အိပ်ငိုက်ခြင်း

အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ
အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ (Ph.D)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၃ ခုနှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၁ ခုနှစ်၊
တပေါင်းလဆန်း (၃)ရက်၊ ရန်ကုန်တိုင်း သာကေတမြို့နယ်၊
အမှတ် (၂)မြောက်ရပ်ကွက်၊ ထူပါရုံ (၂)လမ်း၊ အရှေ့ မိသားစုတို့၏
ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ဆင်ယင်ကျင်းပ ပြုလုပ်အပ်သည် ဆွမ်းအောင်ပွဲ
ဓမ္မပူဇာသဘင် အခမ်းအနား၌ ဟောကြားတော်မူအပ်သော “ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်
နှင့်အိပ်ငိုက်ခြင်း” တရားဒေသနာတော်။

* * *

ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်နှင့်အိပ်ငိုက်ခြင်း

အများအားဖြင့် ပျော်ရွှင်စရာ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားများကို ကြည့်နေတဲ့အချိန်မှာ အိပ်ငိုက်တယ် ဆိုတာ မရှိသလောက်ပဲ။ သို့သော် တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် အားထုတ်နေပြီဆိုရင် အိပ်ငိုက်ခြင်းဆိုတာ ဝင်လာတတ်တာ ဓမ္မတာပဲ ဖြစ်နေတယ်။ အိပ်ငိုက်တာဟာ ဘာကြောင့်လဲ? ဘယ်အရာပဲဖြစ်ဖြစ် အကြောင်းတရား ဆိုတာရှိတယ်။ ဘာကြောင့် အိပ်ငိုက်တာလဲ၊ အိပ်ငိုက်ခြင်း ရဲ့ အကြောင်းတရား ရှာရမယ်။ အိပ်ငိုက်တာဟာ ကုသိုလ်လား၊ အကုသိုလ်အား ဆိုတာလည်း ခွဲခြားသိဖို့ လိုအပ်တယ်။ ကောင်းတဲ့အလုပ်တွေကို ဒီအိပ်ငိုက်ခြင်းက ဘာဖြစ်လို့ နှောင့်ယှက်မှု ပေးရသလဲ၊ အိပ်ငိုက်တယ်ဆိုတဲ့ သဘာဝတရားဟာ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာ ဖြစ်တာလား၊ စိတ်ထဲမှာ ဖြစ်တာလား၊ ဒါတွေကို ဆန်းစစ်လေ့လာကြည့်ဖို့လိုတယ်။

အဲဒီ တော့ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာ ဖြစ်လာတဲ့ ငိုက်မြည်းမှု ဆိုတာဟာ ဘယ်က စလာတာတုန်း၊ အကုသိုလ်ဖြစ်စေတတ်တဲ့ အိပ်ငိုက်တယ်ဆိုတဲ့အရာကတော့ ထိနမိဒ္ဓလို့ ခေါ်တယ်။ အားလုံးကြားဖူးကြတယ်။ ငိုက်မြည်းတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ အအိပ်များတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ထိနမိဒ္ဓအားကြီးတယ်လို့ ပြောကြတယ်။ ထိနမိဒ္ဓဆိုတဲ့ တရားကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက နိဝရဏတရားလို့ ဒီလိုဟောတယ်။ နိဝရဏဆိုတာ ပိတ်ဆို့တတ်တဲ့တရား၊ ဘာကို ပိတ်ဆို့တတ်တာလည်းဆိုရင် ကုသိုလ်စိတ်တွေ ဖြစ်မလာအောင် ပိတ်ဆို့တတ်တယ်။

ရေမြောင်းထဲ အမှိုက်သရိုက်တွေ ပိတ်ဆို့နေရင် ရေမစီးသလိုပဲ စိတ်ထဲမှာ ထိနမိဒ္ဓ ဝင်လာပြီဆိုရင် ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ မရှိတော့ဘူး။ ထိနမိဒ္ဓသည်

ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ကို ဆို့ပိတ်တယ်လို့ ဒီလိုပြောတယ်။ အဲဒါကြောင့် နီဝရဏတဲ့၊ နီဝရဏ ဆိုတာ ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ ဆို့ပိတ်တတ်ရုံမျှမကဘူး၊ စိတ်ရဲ့အညစ်အကြေးတစ်မျိုးလည်းဖြစ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက နီဝရဏ တရားတွေဟာ “စေတသော ဥပက္ကိလေသ” စိတ်ကို ညည်းငြူစေတတ်တဲ့ တရားတွေ။ ဖြူစင်နေတဲ့ သဘာဝတရားရှိတဲ့ စိတ်ကလေးဟာ ဒီ နီဝရဏတရားတွေ တစ်မျိုးမျိုးပေါ်လာပြီဆိုလို့ရှိရင် ညစ်နွမ်းသွားတာပဲ။ စိတ်ဖြူစင်မှုမရှိဘူး။ စိတ်ကြည်လင်မှု မရှိဘူး။ စိတ်ညစ်နွမ်းသွားပြီဆိုရင် ဘာဖြစ်မလဲ အသိပညာတွေလည်း အားပျော့သွားနိုင်တယ်။ “ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရ” အသိပညာတွေ အားပျော့သွားအောင် လုပ်တယ်။ ပညာရဲ့ စွမ်းအားတွေ လျော့ကျသွားပြီဆိုရင် သဘာဝ အစစ်အမှန်ကို သိနိုင်စွမ်းမရှိတော့ဘူးလို့ ဒီလိုပြောတယ်။ အဲဒီ တော့ ထိနမိဒ္ဓ ဆိုတာ နီဝရဏ တရားဖြစ်သည့်အတွက် ပညာကိုအားပျော့ မှေးမှိန်စေတတ်တယ်။ ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်မလာအောင် ပိတ်ဆို့တတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အကုသိုလ် တရားလို့ပဲခေါ်တယ်။ ဘယ်စိတ်တွေနဲ့ ယှဉ်တွဲပြီး ဖြစ်လဲဆိုရင် ထိနမိဒ္ဓဆိုတဲ့ သဘာဝတရားသည် လောဘစိတ်နဲ့လည်း ယှဉ်တွဲဖြစ်တယ်။ ဒေါသစိတ်နဲ့လည်း ယှဉ်တွဲဖြစ်တယ်။ လောဘအခြေခံတဲ့ စိတ်ကို လောဘမူလစိတ်၊ ဒေါသအခြေခံပြီးဖြစ်တဲ့စိတ်ကို ဒေါသမူလစိတ်၊ လောဘစိတ် ထက်သန်မှုမရှိတဲ့အခါမှာ ထိနမိဒ္ဓဖြစ်တယ်။ ဒေါသစိတ် လျော့ကျသွားတဲ့အခါမှာလည်း ထိနမိဒ္ဓဖြစ်တယ်။

ဒီ ထိနမိဒ္ဓသဘာဝတရားနှစ်ပါးကို ခွဲခြားပြီးတော့ကြည့်ရမယ်။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်မှာ “စိတ္တဿအကမ္မညတာ ထိနံ” စိတ်ရဲ့ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းမရှိတဲ့ သဘာဝဟာ “ထိနံ” တဲ့။ ဆိုလိုတာက ထိနဆိုတဲ့ သဘာဝတရားပေါ်လာတဲ့အခါ စိတ်အားတွေ ပျော့ကျသွားတယ်။ စိတ်ဟာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုဘက်မှာ အားတက်သရောမရှိဘူး၊ အလုပ်မလုပ်ချင်ဘူး၊ အလုပ် မလုပ်နိုင် တော့ဘူး ဒီလိုဆိုတယ်။ ထိန ဝင်လာရင် စိတ်ဝင်စားမှုတွေ

လျော့ကျလာတယ်။ ဒါကိုဆိုတယ်။ မိစ္ဆကျတော့ “ကာယဿ အကမ္မညတာ မိစ္ဆ”လို့ ဆိုတယ်။ ဒီနေရာမှာ စာပေက ကာယ ဆိုတာ စေတသိတ်အပေါင်းကို ဆိုလိုတယ်။ သို့သော် ကာယအရူပကာယကို ယူလို့ရဖွယ်ရှိတယ်။ စိတ်နဲ့ရုပ်ဆိုတာ တွဲဖက်ပြီးနေတာ ဖြစ်သောကြောင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အားပျော့သွားရင် ရုပ်တရားတွေဘက်ကလည်း အားပျော့သွားတယ်။ လုပ်နိုင်စွမ်းမရှိဘူး။

ကြည့်လေ ဒီ ထိနမိစ္ဆ ဝင်လာပြီဆိုလို့ရှိရင် ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ထိန်းမထားနိုင်တော့ဘူး။ ငိုက်လာပြီဆိုရင် လူဟာ ခေါင်းတဆတ်ဆတ်ဖြစ်လာတယ်။ ငိုက်မှုတွေ အားကောင်းလာပြီဆိုရင် လဲကျသွားနိုင်တာပါ။ ခန္ဓာကိုယ်ကို ထိန်းထားနိုင်စွမ်းမရှိဘူး။ တောင့်ထားနိုင်စွမ်းမရှိဘူး။ အဲဒါကြောင့်မို့ ငိုက်တဲ့လူဟာ ယိမ်းနေတာ၊ တည့်တည့်မတ်မတ် မနေနိုင်တာပေါ့။ ဒီသဘာဝတရား ဝင်လာရင် စိတ်အားတွေ ပျော့ကျသွားပြီး တွန့်ဆုတ်သွားတယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကလည်း ယိမ်းယိုင်လာတယ်။ ဒါကိုပဲ လူတွေက အိပ်ငိုက်တယ်လို့ ပြောကြတယ်။ တချို့ဆို ထိုင်ရင်းကနေပြီးတော့ ဘုန်းကနဲ လဲကျသွားတာတောင်ရှိတယ်။

*